

13.06.2017 • Leestijd 2 minuten

De formatie is geknapt op ‘een relatief klein punt,’ zei Herman Tjeenk Willink. Niks is minder waar.

De formatie knapte op 'een relatief klein punt'? De legitimiteit van de EU staat op het spel

*Correspondent
Europa tussen
macht en
verbeelding*

Tomas VANHESTE

De formatie is geknapt op 'een relatief klein punt,' zei Herman Tjeenk Willink. 'GroenLinks wilde mijn eindvoorstel niet accepteren. Daar kan je ook als informateur die bijna heilig is verklaard weinig aan doen.'

Zeker wel. Geen voorstel doen dat de waarheid geweld aan doet.

De tekst waar het op mis liep, is deze:

 Rijksoverheid

Bijlage: Eindvoorstel informateur met betrekking tot migratie (dd 12 juni 2017)

De afspraak tussen de EU en Turkije beweegt zich binnen de grenzen van het recht zoals dat in volkenrechtelijke verdragen, waaronder het Vluchtelingenverdrag, met het individuele recht op asiel is opgenomen. Ook materieel wordt aan die verdragen voldaan door de combinatie van de voorprocedure in Griekenland en waarborgen voor bescherming in Turkije zoals de inachtneming van het beginsel van non-refoulement, een veilige opvang, adequate voorzieningen en de verlening van een status die effectieve bescherming biedt. Bij de uitvoering kan het toezicht verder worden versterkt.

Vergelijkbare afspraken zijn mogelijk tussen de EU en landen in Noord-Afrika. Doel is ook daar te bereiken dat alle migranten worden beschermd in overeenstemming met de relevante internationale standaarden en met respect voor het beginsel van non-refoulement. Daarbij worden de opgedane ervaringen bij de uitvoering van de afspraken met Turkije, eventuele rechterlijke uitspraken die daarop betrekking hebben en in de praktijk ontwikkelde bestuurlijke methoden, zoals bijvoorbeeld in Griekenland met assistentie vanuit lidstaten van de EU, betrokken. Ook de UNHCR heeft hierbij een rol. Over de nieuwe afspraken kan juridisch advies worden gevraagd. Belangrijk blijft verder de aanpak van grondoorzaken van de migratie.

Alleen die eerste zin al werpt torenhoge blokkades op. De EU-Turkijedeal beweegt zich niet 'binnen de grenzen' van het internationale recht. Dat oordeel vellen niet alleen mensenrechtenorganisaties, maar ook rechters en academici.

Het akkoord berust immers op de valse aanname dat Turkije een veilig 'derde land' is. Maar dat is het niet volgens de in de EU-wetgeving gegeven definitie. In een veilig derde land

hebben vluchtelingen recht op volledige bescherming in overeenstemming met het Vluchtelingenverdrag uit 1951.

Turkije ondertekende dat verdrag wel, maar voegde een geografische uitzonderingsbepaling toe: alleen Europeanen komen in aanmerking voor een volledige asielprocedure. Bovendien weigert Turkije met geweld Syrische vluchtelingen de toegang tot het land. Dat is in strijd met het principe dat je mensen niet mag terugsturen naar gebieden waar hun leven in gevaar is.

Deze deal is een blauwdruk voor wanhoop

Sinds het sluiten van het akkoord op 20 maart 2016 zitten vele duizenden vluchtelingen onder mensonterende omstandigheden vast in detentiecentra op de Griekse eilanden. Over de diepe wanhoop waarin zij verkeren, maakte de Nederlandse journalist Maral Noshad Sharifi een zeer onthutsende reportage. Bijzonder verontrustend is ook de epidemie van seksueel misbruik in de kampen. De EU-Turkijedeal is 'een blauwdruk voor wanhoop,' concludeert Amnesty International dan ook.

In een poging het akkoord ongedaan te maken, klopten drie vluchtelingen die asiel hadden gezocht in Griekenland in 2016 bij het Europees Hof van Justitie aan. Maar de rechtbank verklaarde op 28 februari 2017 niet bevoegd te zijn.

De EU ontsnapte aan juridische toetsing van de deal door te

bepleiten dat het niet om een wettelijk bindend verdrag tussen de EU en Turkije ging, maar om wat afspraken die de 28 EU-lidstaten met Turkije hadden gemaakt. En juridisch gezien was dat blijkbaar correct, want het Hof ging daarin mee.

Wonderlijk blijft het wel. Want in haar eigen communicatie sprak de EU wel van afspraken tussen de EU en Turkije. Maar dat moesten we zien als een 'journalistieke' schrijfwijze in een persbericht.

Het is niet alleen verbazingwekkend maar ook schandalig, oordelen onderzoekers van de denktank CEPS. De EU weigert het auteurschap van en de verantwoordelijkheid voor een akkoord waar het zichzelf op andere momenten over op de borst klopt, omdat ze geleid zou hebben tot een drastische daling van het aantal vluchtelingen dat Europa bereikt.

Ze omzeilt op deze wijze de democratische controle door het Europees Parlement en juridische toetsing van de deal aan EU-wetgeving. Hun vernietigende slotconclusie: deze ad-hocvorm van crisismanagement buiten de eigen procedures en regelgeving om 'zet de hele legitimiteit van de Europese Unie' op het spel.

Relatief klein?

Goed. In die prachtige tekst die GroenLinks tot irritatie van de formateur afwees wordt een juridisch kwestieuze deal die tot mensonterende toestanden heeft geleid en die de status van de EU als waardengemeenschap doet wankelen, bezongen als deugdelijk en als voorbeeld gesteld voor

toekomstige afspraken met Noord-Afrikaanse landen.

Noem dat maar eens 'een relatief klein punt.'

Meer lezen?

de
Correspondent

Je las de pdf-versie van dit verhaal. Voor het volledige artikel met links, infocards, eventuele videos en ledenbijdragen, ga naar: <https://decorrespondent.nl/6890/de-formatie-knapte-op-een-relatief-klein-punt-de-legitimiteit-van-de-eu-staat-op-het-spel/1509161781270-5498e7bd>

De Correspondent is een dagelijks, advertentievrij medium met als belangrijkste doelstelling om de wereld van meer context te voorzien. Door het nieuws in een breder perspectief of in een ander licht te plaatsen, willen wij het begrip 'actualiteit' herdefiniëren: niet om je aandacht te trekken, maar om je inzicht te bieden in hoe de wereld werkt.

decorrespondent.nl

Alle verhalen lezen? Dat kan voor €6 per maand op: decorrespondent.nl